

Noruega

Travessia d'esquí nòrdic al parc nacional de Rondane

Autora: **Elena Rivas**

De les innombrables zones que hi ha a Noruega per fer travessies d'esquí, Rondane n'és una d'anomenada, tant pel fet de ser parc nacional com pel fet d'albergar –després de la serralada Jotunheimen–, alguns dels cims més alts del país, que sobrepassen els 2.000 m d'altura.

UN PAÍS MUNTANYÓS

Noruega és el més muntanyós dels països nòrdics. En els 323.758 km² que ocupa, de nord a sud, hi trobarem les més diverses regions per practicar-hi la travessia d'esquí durant un llarg període de temps, per la gran innivació d'aquests indrets. Deixant a part les zones costaneres, molt accidentades pels fiords, a les zones centrals trobarem altiplans desèrtics immensos, grans llacs, cadenes muntanyoses, rius, etc., que es poden conjuminar en una mateixa travessia d'una setmana. Els camins en general no són difícils pel que fa al traçat, però sí que requereixen un gran sentit de la orientació, sobretot als grans altiplans, i encara més a l'hivern, ja que apareixen amb freqüència el vent i la boira i el paisatge es converteix en un tot blanc. A més del mapa i de la brúixola, el GPS és una eina inestimable.

Els itineraris d'estiu i d'hivern de vegades se superposen. Els d'estiu estan indicats amb una gran T vermella pintada a les pedres. A l'hivern, aquestes

marques són del tot insuficients, ja que poden quedar sepultades per la neu o cobertes de gebre.

L'associació de turisme noruec (DNT) marca temporalment uns itineraris amb unes branquetes de bedoll clavades a la neu cada 20-30 m. Aquestes rutes es fan coincidir amb una important xarxa de refugis, que en molts casos estan guardats. La DNT publica cada any un calendari amb les dates de marcatge dels camins i d'obertura de refugis, que sempre coincideixen amb la Setmana Santa, unes setmanes abans i després. Fora d'aquestes dates, restarà oberta una part lliure amb avituallament abundant, estufes i llenya.

RONDANE

Es troba entre les valls de Gudbrandsdalen i Østerdalen i està dividida en dues parts pel llac Rondvatnet. Els pics dels cims –més alts a l'est i una mica més baixos a l'oest– són molt agrestos, i les valls, profundes i amb uns circs impressionants. Una travessia clàssica és la de Lillehammer-Rondane, del

sud al nord. Comença als planells salvatges que van de Lillehammer a Rondane i travessa finalment el parc nacional; es necessiten deu dies per fer-la.

Després de diversos anys fent travessies pels països nòrdics, aquesta vegada escollim la zona de Rondane, perquè abans volem participar en la carrera d'esquí de fons que se celebra anualment a Lillehammer, la Birkebeiner-Rennet, de 54 km i 1.500 m de desnivell i, a més, Rondane és una de les zones interessants més pròximes a la nostra destinació. Segons els dies disponibles o que es necessitin per a l'itinerari, es pot fer la travessia completa o bé es pot dissenyar com convingui. Nosaltres vam decidir de fer un recorregut circular i entrar al més a dins possible de la zona del parc nacional, que és la més muntanyosa i espectacular. La carrera es feia el dissabte, ens traslladarem al lloc de partida el diumenge i començarem la nostra travessa de sis etapes el dilluns.

Com que aquest any anem força temps abans de Setmana Santa, ens pensem que trobarem les rutes

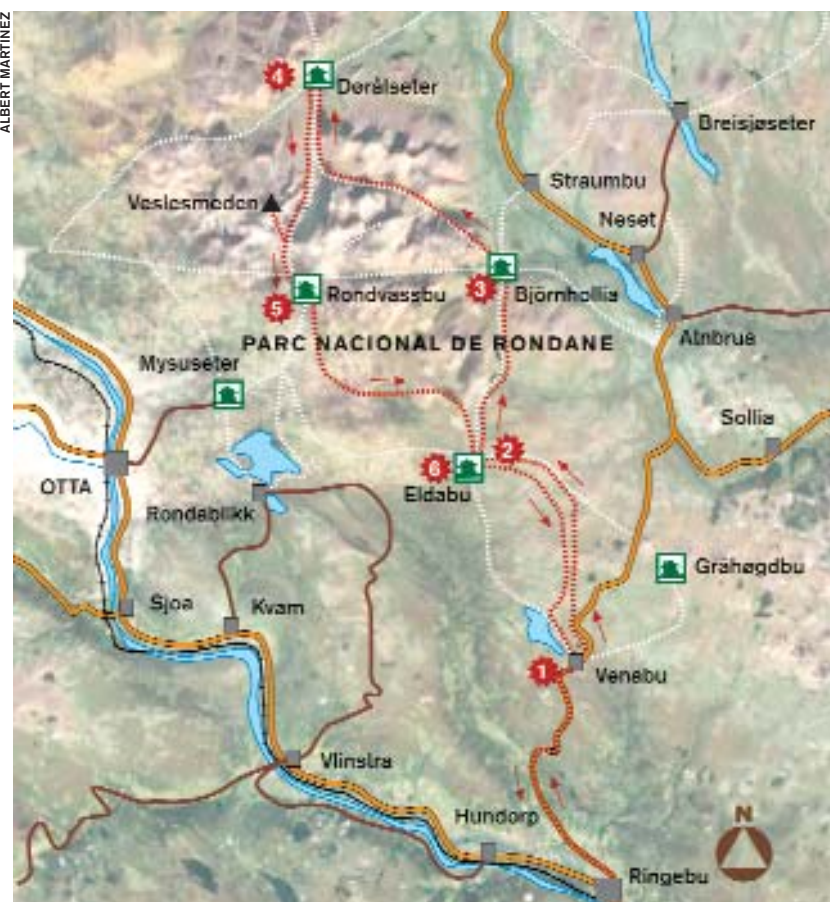
sense marcar i molts refugis sense guarda; així ens ho constata el calendari de la DNT. Més problemàtic és l'assumpte de l'itinerari, però també ens atrau la part d'aventura que això suposa.

Abans de sortir, amb l'ajut de la guia i dels mapes (a escala 1:50.000) triem la ruta que volem fer i diverses alternatives tenint en compte la meteorologia, l'estat de la neu o qualsevol altra circumstància possible. Introduïm aquests traçats al GPS, amb l'ajut de l'ordinador, i confiem que no ens fallin. Ens hi enduem un bon recanvi de bateries i, fins i tot, un petit carregador solar. El nostre itinerari previst és: Venabu, Eldabu, Bjørnhollia, Dørålseter, Rondvassbu (dues nits), Eldabu i Venabu.

Sortim de Barcelona en un vol de Finnair. En el mateix aeroport d'Oslo enllacem amb un tren a Lillehammer; és el mateix que continua a Ringebu i Otta. L'endemà participem en la cursa d'esquí de fons. La neu és més dura del que és habitual, però quedem contents de poder acabar la cursa en un temps raonable.

TRAVESSIA D'ESQUÍ NÒRDIC

ALBERT MARTÍNEZ

Desnivell: +370 m –265 m
Temps total: 5 h
Distància: 16,3 km
Temperatura: entre –10 i –20 °C

Dimarts 21: Eldabu-Bjørnholia

Aquesta nit ha estat molt freda i ventosa, però el matí és clar i calm: la temperatura és de –15 °C. Sortim a les 9 h i desfem uns 500 m el camí d'ahir fins a arribar a l'encreuament de diversos camins que estan assenyalats amb uns rètols de fusta. El camí és pràcticament tot cap al N; el primer tram està marcat i es dirigeix a Mysuseter; aviat l'abandonem i anem seguint el GPS. Al principi va pujant lleugerament per la vall de Djupbekken fins a un petit coll. Travessem petits llacs i rius; hi ha casetes de pescadors; molt pintoresc. Després baixem cap a dos grans llacs, el Vlutjorn sud, que deixarem a la dreta, i el Vlutjorn nord, que ens quedarà a l'esquerra. Passem entre els cims del Hornflagan i del Geitsida tot remuntant cap a un coll. El camí marcat va fent un flanqueig; intentem baixar a la llera del riu perquè el refugi és a l'altre vessant, però de seguida ens adonem que ens hi quedarem penjats, ja que són valls molt tancades que no s'assemblen a les que hem travessat en altres viatges. Seguim, doncs, flanquejant fins que albirem un pont, que és el pas obligat per anar cap al refugi, on per fi arribem. Aquest lloc és guardat, però encara està tancat. Hi ha un petit refugi lliure obert, que és el que usarem. Hi trobem unes quantes persones i hem de fer torns a la cuina, tant per les seves dimensions com pel caràcter nòrdic –molt gelós de la seva intimitat. Descansem i marquem al GPS uns punts sobre el mapa, ja que veiem que els camins d'estiu són molt diferents dels d'hivern i no ens volem confondre.

Desnivell: +450 m –525 m
Temps total: 7 h
Distància: 16,5 km
Temperatura: entre –10 i –15 °C

Dimecres 22: Bjørnholia-Dørålseter

El camí a Dørålseter surt de darrere del refugi –hi ha un rètol de fusta amb aquesta i altres indicacions–, i és el camí que en principi seguirem. Anem uns 2 km cap al N en lleuger ascens tot seguint una pista forestal que va a Gammelgarden, després girem NO vorejant el pic Veslsvulten, que deixarem a la nostra esquerra, i anem baixant fins al fons d'un barranc on hi ha un pont de fusta que no cal creuar. Aquí trobem uns indicadors a

TERJE RAKKE/NORDIC LIFE/INNOVASION NORGE

Desnivell: +790 m –635 m
Temps total: 9 h 30 min
Distància: 24,8 km
Temperatura: entre –15 i –20 °C

Rondvassbu i Dørålseter pel fons de la profunda vall Langglupdalen. Anem seguint el curs del riu, canviant de vessant diverses vegades, seguint uns petits senyals que hi ha en els arbres i creuant-nos amb petjades d'esquí de la gent que hem trobat al refugi. El camí va pujant cada vegada amb més força; la temperatura, que en sortir era de –15 °C, va baixant, i el vent augmenta mentre el cel es cobreix de boira i es va obrint en diverses ocasions. L'itinerari va guanyant bellesa mentre caminem flanquejant per muntanyes de 2.000 m. A l'esquerra podem contemplar el Rondslottet (2.178 m), el més alt de la zona. Els pics són molt escarpats i molt pelats de neu a les parts altes. Seguim pujant fortament per neu dura fins a un coll de 1.480 m, on conflueixen tres valls, la vall d'on venim i les que van a Rondvassbu al S i a Dørålseter al N. El cel ara és molt clar i el paisatge, esplèndid; el factor negatiu és el fred: a –20 °C i amb una mica de vent hem de fer servir tota la roba de tempesta. Aquí ja comença el descens per la vall de Bergedalen. La neu és dura i ventada; hi ha també algun tram de neu pols. Estem atents al nostre GPS, als senyals d'estiu i a les traces que hi trobem. El riu és molt profund i cal que l'evitem. A poc a poc ens acostem al refugi; tenim el riu a la nostra esquerra i veiem que passa gent per l'altre vessant. Quan falta 1 km per arribar al refugi, el camí queda tallat per unes parets gairebé verticals; no hi ha pont i les petjades que seguïem giren. Aleshores ens adonem que de l'altre costat ens avisen amb signes que tornem enrere i sentim que ens diuen que el pas és a 1 km riu amunt. Retrocedim i seguim les traces d'algué que s'ha perdut com nosaltres. Efectivament trobem un pas sobre el riu; és precari, amb aigua, gel i neu, però el passem sense incidències. A l'altre costat ens espera el refugi. Hem d'anar a la part lliure, com en altres ocasions, i fer dos torns de cuina. Tanmateix, aquí tenim habitacions dobles amb estufa i de seguida ens recuperem del dur dia.

FRANCESC MONSONIS

Dijous 23: Dørålseter-Rondvassbu

Sortim d'hora. El camí comença repetint part de l'itinerari d'ahir, remuntant la vall de Bergedalen; encara hi podem veure les nostres traces. Neva una mica i el vent i la visibilitat són variables. Arribem fins a la confluència de les tres valls i torcem a la dreta, totalment cap al sud, i ens endinsem a la vall de Rondvassdalen. Com les anteriors, aquesta vall està encaixonada entre grans muntanyes, el Rondslottet a l'esquerra i el Veslesmeden a la dreta. Després d'alguna petita remuntada, la vall comença a baixar. S'ha tornat a aclarir el cel i tornem a gaudir d'un paisatge

Diumenge 19 de març

El diumenge 19 de març, a primera hora ens traslladem amb tren de Lillehammer a Ringebu, l'estació més pròxima a Venabu. Del mateix hotel refugi ens vénen a recollir. A mig dia ja estem instal·lats en aquest lloc idíl·lic, envoltat de més de 140 km de pistes d'esquí de fons. Reestructurem les motxilles esperant que no ens falti ni ens sobri res, i deixem el material que no necessitem per recollir-lo a la tornada. Passem unes hores esquiant i cerciorant-nos de l'itinerari de l'endemà, que modifiquem una mica. Les temperatures són molt baixes i la neu, molt ventada.

Dilluns 20: Venabu-Eldabu

Sortim a quarts de deu, després d'un esmorzar fantàstic. Les motxilles són pesades però suportables. Fa molt fred i el dia és bastant clar. Al final, aconsellats pel guarda del refugi, seguim durant uns 5 km un itinerari d'esquí de fons que marquen cada any: la Troll-Löypa, de 250 km, fins a arribar a un coll on ens creuem amb el nostre *track* del GPS. El camí surt del refugi uns 2 km a l'est i després gira al N i NW. Va pujant, i l'aire i el fred augmenten. Passem primer entre els cims de Svarthammaren i Vesibollia fins a arribar al coll Klootjonnot; aquí ens creuem amb un altre camí assenyalat amb *sticks* que hem de seguir durant uns quants quilòmetres. Anem tan entusiasmats seguint les branquetes, parlant i contemplant el paisatge, que al final ens passem un encreuament en què hem d'abandonar tots els senyals i seguir la nos-

FRANCESC MONSONÍS

increïble. Com que l'etapa és curta, gaudim parant i fent fotos. Anem seguint un petit riu, fins a arribar a la part nord del llac Rondvatnet, que fa uns 4 km de llarg i menys de 0,5 km d'amplària. Està completament gelat i se'l pot travessar totalment per damunt. Gairebé al final hi ha unes cascades de gel molt espectaculars i, ja de seguida, el refugi de Rondvassbu. Hi ha força gent, ja que coincideix amb itineraris propers a una carretera i és, a més, el punt clau de Rondane. Aquest refugi sí que és guardat i a tot confort. Aquí ens quedarem dues nits per intentar pujar un cim demà o endinsar-nos en una altra vall sense necessitat de carregar tota la motxilla. Ens diuen que gairebé tots els cims manquen de neu, però n'hi ha un, el Veslesmeden, que es pot pujar i baixar bé.

Desnivell: +285 m –195 m

Temps total: 6 h

Distància: 15,8 km

Temperatura: entre –8 i –20 °C

Divendres 24: ascensió al Veslesmeden (2.015 m)

Sortim amb una motxilla lleugera per pujar la muntanya que ens han dit. Es veu des del refugi. Se segueix en principi el camí d'estiu que va a Dørålseter cap al nord, i es va guanyant altura per un llom fins a arribar gairebé al coll. Aquí el camí gira a l'oest; hi trobem senyals d'estiu però el camí és evident. Avui el dia també és diàfan i el paisatge, en guanyar altura, és espectacular; el vent augmenta i arriba un moment d'un fred tan intens que gairebé fem la volta tot pensant que al coll encara serà pitjor. Però per contra, el coll queda protegit pel mateix cim i davant de l'espectacle que se'ns ofereix resistim el que faci falta. Podem admirar diverses muntanyes de 2.000 m, totes molt dretes. L'ambient és polar, les arestes o parts rocoses estan cobertes de gel. Ens traiem els esquís i ens posem

FRANCESC MONSONÍS

els grampons per arribar al cim sense dificultat. Som als últims 80 m. Arribem juntament amb tres noruecs i ens fem les fotos de rigor al cim. La baixada, la fem pel mateix lloc; hi ha neu dura, pols, crosta, però a pesar dels esquís, que són una mica rudimentaris, gaudim d'un descens estupend. Un dia preciós.

Desnivell: +990 m –990 m

Temps total: 6,5 h

Temperatura: entre –18 i –20 °C

Dissabte 25: Rondvassbu-Eldabu

Per a aquesta etapa hi ha dos itineraris indicats en el mapa: un està assenyalat però dona molta volta i baixa a poca altura passant per llocs habitats, i l'altre transcorre per una zona més salvatge, amb relleus suaus i grans extensions de neu que semblen perdre's en l'infinit; és el tipus de paisatge més propi d'aquests països, ben diferent d'altres llocs.

Triem la segona opció, perquè volem allargar més la nostra estada fora de la civilització. Tenim el *track*

TERJE RAKKE/NORDIC LIFE/INNOVASION NORGE

marcat prèviament i, a més, assenyalem algun pas clau on podria haver-hi confusió. Se surt cap al S pel camí a Mysusetter tot seguint el riu gelat Ula durant uns 2 km. L'anem deixant a la nostra dreta i al cap de 5 o 6 km girem i ascendim un suau coll de 1.198 m. A la nostra esquerra tenim el Simleppigen (1.721 m). Després anem baixant amb suavitat cap a l'est per la vall Steinbudalen tot passant entre muntanyes de més de 1.000 m fins a arribar al refugi d'Eldabu, a les quatre de la tarda. Ha estat una etapa llarga però agradable, tot i que la neu era dura. Enmig de la solitud trobem diverses cabanes de pescadors, alguna perdium blanca difícil de veure si no és pel so del seu cant. Tot i així, el dia ha estat cru, però també assolellat i amb el vent a l'esquena.

Al refugi també estan allotjats uns anglesos, que ens informen que demà a la tarda s'acosta una borrasca. Agraïm la informació, ja que preteníem fer una llarga etapa tot passant pel refugi de Grahogdbu per rematar la nostra travessia.

Desnivell: +295 m –460 m

Temps total: 6 h 40 min

Distància: 22 km

Diumenge 26: Eldabu-Venabu

Decidim fer aquesta etapa per l'itinerari normal per no aventurar-nos a quedar-nos aïllats pel mal temps just l'últim dia. El cel està molt bonic, és ple de grans núvols que ens indiquen que el temps està canviant. Fem gairebé el mateix itinerari que a l'anada però en creuar-nos amb les pistes d'esquí de fons fem la volta per un lloc diferent tot passant pel llac i l'hotel Spilbert, que ja ens anuncia l'arribada a la civilització.

Arribem a Venabu a les tres de la tarda, amb un vent glaçat i el cel cobert que ens confirma que l'elecció ha estat l'encertada. Ens instal·lem en aquest confortable i relaxant hotel refugi i anem a gaudir de les instal·lacions durant unes hores. Els hostes són pocs, tots una mica grans, i no se sent ni una veu. Quan parlem o riem de les nostres anècdotes del viatge notem alguna mirada que s'adreça cap a la nostra taula. Comença a nevar i ja no para en tota la nit ni l'endemà. Des del nostre sofà, amb unes vistes

de gairebé 360°, ens imaginem que podríem estar per allí sofrint les conseqüències del clima; així encara resulta més confortable.

Desnivell: +325 m –415 m

Temps total: 5 h

Distància: 17,6 km

Temperatura: entre –10 i –15 °C

Dilluns 27: Venabu-Oslo-Barcelona

Segueix nevant, tot està preciós. Sense presses ens traslladem a Ringebu a l'hora que passa el tren a Oslo. Parem a l'aeroport i ens quedem a dormir en un hotel proper, ja que el nostre vol surt d'hora. Es pot fer tot en un dia, segons els vols. Al matí següent agafem un vol directe cap a Barcelona.

EQUIP

Francesc Monsonís
Elena Rivas
Miquel Rius
Valentí Pich

Informació pràctica

ESQUÍS I BOTES

Els esquís sempre creen dubtes. Usem els anomenats *esquís d'excursió nòrdica* o *backcountry ski*, que són uns esquís intermedis entre els de fons i els de telemarc. Són més amples i més robustos que els de fons i tenen cantells metàl·lics. La talonera no es pot fixar, de manera que les baixades fortes no són gaire aconsellables. N'hi ha amb escates, que són els que trobarem normalment a Espanya; però, si podem triar, els de cera són els ideals. Les escates no fan més que frenar-nos en el desplaçament i si hi ha una pujada forta igualment haurem de recórrer a les pells de foca. Les botes són semblants a les d'esquí de fons, però més gruixudes i calentes.

REFUGIS

Els refugis de la DNT poden ser guardats o lliures. Per accedir als lliures es necessita una clau mestra que proporciona la DNT als socis. És aconsellable fer-se soci d'aquesta associació ja que, a més, amb el carnet, es pot gaudir de descomptes en transports i refugis privats. Us en podeu fer socis en el primer refugi guardat de la DNT que trobeu o bé per mitjà d'Internet.

EQUIPAMENT

Convé dur roba d'alta muntanya adequada per combatre el vent i el fred. La DNT també proposa a la seva web una llista molt útil del material que cal portar.

Bibliografia: MOURARET, Annick i Serge. *Pays Nordiques*. Col·lecció Guides La Cadole.

Cartografia: *Rondane 1718 I i Ringebu 1818 III* (1: 50.000). Statens Kartverk.

A Internet:

DNT: www.turistforeningen.no

Refugis: www.turistforeningen.no/english/index.php?foa-neu=3611

Mapes: www.mapsworldwide.com/subcat.asp?subcatid=369&offset=375

Itineraris marcats: www.turistforeningen.no/files/kvistekart/KVISTEKART_2006.pdf

FRANCESC MONSONÍS